

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

30.12.2022

п.г.т.Алексеевское

КАРАР

№ 584

**«2023-2027 елларга Татарстан Республикасы
Алексеевск муниципаль районында китапханә
эшен үстерү» Муниципаль программасын
раслау турында**

Мәдәният һәм сәнгатьне үстерү, китапханә хезмәте күрсәтү системасын камилләштерү һәм үстерү, «Китапханәләр һәм китапханә эше турында» Татарстан Республикасы Законын тормышка ашыру максатларында

карап бирәм:

1. «2023-2027 елларга Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районында китапханә эшен үстерү» Муниципаль программасын (1 нче кушымта) расларга (алга таба-Программа).

2. Программаны тормышка ашыру буенча оештыру комитеты составын төзәргә һәм расларга (2 нче кушымта).

3. Финанс-бюджет палатасына (Леденцов О. Н.) «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» МБУ учреждениесендә каралган бюджет чаралары кысаларында Программа чараларын гамәлгә ашыруга акча бүлеп бирүне күздә тотарга.

4. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының рәсми порталында һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында урнаштырырга.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Башкарма комитет житәкчесенең социаль мәсьәләләр буенча урынбасары Е. А.Хәмзинага йөкләргә.

Башкарма комитет житәкчесе

О.А. Гайнуллин

Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитетының 30.12.2022 ел №584 карарына 1 нче кушымта

«2023-2027 елларга Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районында китапханә эшен үстерү» муниципаль программасы ПАСПОРТЫ

	Программа исеме	«2023-2027 елларга Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районында китапханә эшен үстерү»
1.	Программаның заказчысы	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы башкарма комитеты
2.	Программаны үтәүчеләр	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы башкарма комитеты Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» муниципаль бюджет учреждениесе
3.	Программаны төзүче	«Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» муниципаль бюджет учреждениесе
4.	Программаны эшләү өчен нигез булган норматив-хокукый актлар	Россия Федерациясе Конституциясе. Татарстан Республикасы Конституциясе. РФ Президентының «Дәүләтнең мәдәни сәясәте нигезләрен раслау турында» 2014 елның 24 декабрендәге № 808 Указы «Татарстан Республикасында 2014-2025 елларга мәдәниятне үстерү» дәүләт программасы. 1994 елның 29 декабрендәге № 78-ФЗ «Китапханә эше турында» Федераль Закон Татарстан Республикасының 2019 елның 6 августыннан «Китапханәләр һәм китапханә эше турында» №65-ЗРТ законы.
5.	Программаның максатлары	Гражданның мәгълүматка мөмкин кадәр тиз, тулы һәм ирекле үтемлекле тәмин итә алырлык китапханә хезмәте күрсәтү системасын булдыру, аларның мәгълүматка һәм белемнәргә ирекле керү конституцион

		хокукларын гамэлгә ашыру, шулай ук китапханэләрдә саклана торган милли, мәдәни мирасны саклау.
6.	Программаның бурычлары	<p>Китапханэләр эшчәнлеген хокукый һәм методик яктан тәмин итүне актуальләштерү; Заманча китапханә фондлары моделен булдыру; Эш урыннарын, китапханә процессларын яңарту һәм автоматлаштыру; Китап һәм укуны пропагандалау буенча китапханэләрнең мәдәни-агарту эшчәнлеген киңәйтү; Республика китапханэләренең бердәм мәгълүмат киңлеген тәмин итү; Татарстан Республикасы китапханэләр челтәренең мәгълүмат системасын булдыру; Ялны оештыру һәм социаль ярдәм таләп итүче халык категорияләрен укуга жәлеп итү буенча китапханэләр эшен камилләштерү; Китапханә фондларының гарантияләнгән комплектын төрле медиада заманча мәгълүмат чыганакалары белән тәмин итү; Китапханэләрнең матди-техник базасын модернизацияләү һәм үстерү, аларны заманча жиһазлар белән тәмин итү</p>
7.	Программаны тормышка ашыру чоры	2023-2027 ел
8.	Финанслау чыганакалары һәм күләме	<p>2023-2027 елларда программаны тормышка ашыруга планлаштырылган бюджет ассигнованиеләре күләме исәбенә район бюджеты чаралары мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән ел саеп:</p> <p>2023 ел - 735,0 мең сум; 2024 ел - 750,0 мең сум; 2025 ел-790,0 мең сум; 2026 ел-840,0 мең сум; 2027 ел-860,0 мең сум;</p>
9.	Программаның ахыргы нәтижеләре	<p>Программа чараларын тормышка ашыру түбәндәге нәтижеләргә ирешүне үз эченә ала:</p> <ul style="list-style-type: none"> -үзәк китапханәнең бердәм мәгълүмат системасын үстерү һәм Алексеевск районы халкына күрсәтелә торган мәгълүмат-китапханә хезмәтләренең сыйфатын яхшырту; - китапханә фондларын тулыландыруны, актуальләштерүне һәм саклауны тәмин итү; - һәркем керерлек китапханэләр эшчәнлеген

	<p>модернизацияләү, аларның нәтижәле эшләве өчен матди-техник базаны ныгыту;</p> <p>- заманча таләпләрне исәпкә алып, китапханә белгечләренең һөнәри дәрәжәсен күтәрү;</p> <p>- китап һәм укуны алга этәрү буенча мәдәни-агарту эшчәнлеген киңәйтү, яңа китапханә технологияләрен һәм алдынгы китапханә тәҗрибәсен кертү</p>
--	--

1. Программаны эшләү өчен нигез

Китапханә - оештырылган документлар фонды урнашкан һәм физик һәм юридик затларга вакытлыча файдалануга бирә торган мәгълүмати, мәдәни, мәгариф учреждениесе.

«Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының үзәкләштерелгән китапханә системасы» МБУ юридик зат статусына ия; Үзәк китапханәнең, Үзәк балалар китапханәсенең һәм авыл китапханәләренең ведомство буйсынуы - Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы башкарма комитеты. Район халкына 32 китапханә хезмәт күрсәтә, шуларның 29ы-авыл филиалы китапханәләре, берсе – Биләр авылы балалар филиалы, 1се - Үзәк китапханә һәм 1се - үзәк балалар китапханәсе. Стационар китапханәләрдән тыш, аз санлы ерак торак пунктларда яшәүчеләргә 17 әдәбият бирү пункты хезмәт күрсәтә, шул исәптән 13 пункт авыл китапханәләреннән һәм 4 пункт – Үзәк китапханәдән. Физик мөмкинлекләре чикләнгән район халкы, ветераннар һәм өлкәннәр үз теләкләре белән өйләренә барып хезмәт күрсәтеләләр. Шундый ук хезмәт райондагы ялгыз һәм өлкәннәр өчен интернат-йортта Зур Полянка авылы китапханәчесе тарафыннан оештырылган. «Забота» приютына 4нче авыл филиалы тарафыннан хезмәт күрсәтелә. Бүгенге көндә районда алты модель китапханә эшли - Краснобаран, Урта Тигәнәле, Чуваш майны, Юеш Көрнәле, Кыр Шонталы, Кыркүл авыл китапханәләре, алар нәтижәле, кызыклы эш өчен техник яктан тулысынча жиһазландырылган. ҮКС хезмәткәрләре штаты да үзгәрмәде - район китапханәләрендә 49 китапханә хезмәткәре эшли. Шулардан 18 хезмәткәр югары белемле, 27 хезмәткәр - урта махсус, 8 кеше янадан әзерлек узган. Шулай итеп, белгечләр белән тәмин ителеш 73% тәшкил итә. Районда алты хезмәткәр 0,5 ставкага эшли. Гомумән алганда, Үзәк китапханәләр системасы коллективы күп еллар дәвамында тотрыклы булып кала, китапханә хезмәткәрләренең 49% ы 10 елдан артык эш стажына ия.

Таблицада Алексеевск районы китапханәләре эшчәнлегенең төп контроль күрсәткечләре турында мәгълүмат бирелде.

Район китапханәләренең төп эш күрсәткечләре	2020 ел	2021ел	2022ел
Китапханәләрне кулланучылар саны	16758	17249	17331

(мең кеше)			
Китаплар бирү (бер.)	352102	357905	371541
Килүчеләр саны (мең тапкыр).	179003	188487	197225
Китап фонды	285889	285060	287654
Бер кешене китап белән тәэмин ителеш	11,2	11,3	12,2
Бер укучы өчен китап тәэмин ителеш	17,0	16,5	16,6
халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне колачлау %	61,7	68,6	73,5

32 китапханәнең барысы да компьютерлар белән жиһазландырылган, Интернетка чыгу мөмкинлеге бар, 2 китапханәдә Үзәк китапханә һәм Үзәк балалар китапханәсе чыбыксыз Интернет (Wi-Fi) белән жиһазланган. Күчереп алу-күбәйтү техникасына, шул исәптән МФУ га, 32 китапханә ия. Үзәк китапханәнең транспорты бар.

Районның 32 китапханәсеннән Үзәк китапханә һәм Үзәк балалар китапханәсе махсус бинада урнашкан, 1 китапханә (Кыркүл авылы китапханәсе - 11нче филиал) мәктәп бинасында, 3 китапханә (Биләр авылы китапханәсе - 1нче филиал, Биләр балалар авыл китапханәсе - 2нче филиал һәм Сахаровка авыл китапханәсе-31 нче филиал) жирле үзидарә Советы белән берлектә урнашкан. 31 нче авыл китапханәсеннән калган 27 китапханә авыл клубы һәм авыл мәдәният йорты биналарында урнашкан.

Барлык китапханәләрнең дә kitap.tatar.ru да үз битләре бар, pro.culture.ru. да теркәлгән һәм афишалар урнаштыралар.

Алексеевск ҮКСы Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы, Милли китапханә, Республика яшүсмерләр китапханәсе һәм Республика балалар китапханәсе оештыра торган төрле республика конкурсларында һәм проектларында актив катнаша.

Китапханәләр булган мәгълүмати һәм мәдәни ресурсларны тулысынча кулланырга омтылалар. Китапханәләр дөнья матур әдәбиятының иң яхшы үрнәкләрен популярлаштыру нигезендә һәр кешенең мәдәниятен тәрбияләү үзәкләре саналалар. Балалар һәм яшүсмерләр китабы Атналыгы, Әдәбият һәм Славян язуы көннәре, шигърият Көнә, язучыларның юбилей кичәләре уздыру традицигә әйләнде. Моннан тыш, китапханәләр презентацияләр, әдәби кичәләр уздыра, халыкның язучылар, рәссамнар, туган якны өйрәнүчеләр белән очрашуларын оештыра. Китапханәләр халыкның ял итү урынына әверелә, халыкка үзләренең ижади сәләтләрен ачарга ярдәм итә. Барлык китапханәләрдә дә төрле һәвәскәр берләшмәләр эшли: шигърият сөючеләр клублары, мәнфәгатьләр клублары, әдәби-сәнгать берләшмәләре.

Шул ук вакытта районның Дәүләт китапханәләре системасы халыкның мәгариф һәм мәдәни өлкәләр, мәгълүмат белән тәэмин итү ихтыяжларына тулысынча туры килми. Кайбер китапханәләрнең техник торышы жәмәгать мәдәният, мәгълүмат, балалар һәм яшьләргә эстетик һәм әхлакый тәрбия үзәкләре буларак аларның социаль билгеләнешен тулысынча үтәүгә булышмый.

Китапханәләр эшчәнлеген камилләштерүнең төп юнәлешләре булып түбәндәгеләр торырга тиеш: китапханә эшенең төп формаларын киңәйтү,

китапханә китапханәләренең санын арттыру, китапханәләр фондларын заманча басмалар белән комплектлау, китапханә эшенә мәгълүмати - коммуникация технологияләрен кертү, район китапханә челтәре эшенең сыйфатын күтәрү, муниципаль китапханәләр эшчәнлегенә бердәм алымнар кертү, тәҗрибә алмашу, китапханә хезмәте күрсәтү өлкәсендә иң яхшы тәҗрибәләр белән танышу, шулай ук мәдәни мәгърифәт характерында китапханәләр укуын һәм эшчәнлеген популярлаштыруга юнәлтелгән чаралар үткәрү.

Программаның максаты, бурычлары һәм этаплары

Программаның төп максатлары булып гражданнарга максималь тиз, тулы һәм ирекле мәгълүматтан файдалануны, аларның мәгълүматтан һәм белемнәрдән ирекле файдалануга конституцион хокукларын гамәлгә ашыруны тәэмин итәрлек китапханә хезмәте күрсәтүнең нәтижәле системасын булдыру, шулай ук китапханәләрдә саклана торган милли мәдәни мирасны саклап калу тора.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

- китапханә фондларының заманча моделен булдыру;
- район китапханәләренең бердәм мәгълүмат киңлеген тәэмин итү;
- эш урыннарын модернизацияләү һәм автоматлаштыру;
- китапханәләрне аларның нәтижәле эшләве һәм кулланучыларның уңайлы булуы өчен заманча жиһазлар белән тәэмин итү;
- гомуммәдәни мирас һәм мәгълүмат ресурсы өлеше буларак китапханә фондларының сакланышының комплекслы системасын булдыру;
- мәгълүмати, танып белү, ял итү һәм эстетик таләпләрне, балаларны, яшьләрне һәм халыкның башка төркемнәрен канәгатьләндерү буенча УКС китапханәләренең эшен оештыру;
- буш вакытны оештыру һәм социаль ярдәм таләп итә торган халык категорияләрен укуга жәлеп итү буенча китапханәләренең эшен камилләштерү.

Максатчан күрсәткечләр

№	Максатчан күрсәткечнең аталышы	Башкару вакыты	Максатчан күрсәткечнең (индикаторның) әһәмияте
1.	Китапханә фондларын ел саен яңартуны тәэмин итү (мең сум).	2023	400,0 сум
		2024	420,0 сум
		2025	450,0 сум
		2026	470,0 сум
		2027	500,0 сум

2.	Ел саен һәркем файдалана алырлык модельле китапханәләр санын арттыру (бер.).	2023	1 бер.
		2024	1 бер.
		2025	1 бер.
		2026	1 бер.
		2027	1 бер.
3.	Бердәм укучы билетын кертү (кеше)/ БУБ сатып алу (бердәм укучы билеты, мең сум)	2023	1000 бер./20,0 сум
		2024	1000 бер./20,0 сум
		2025	1000 бер./20,0 сум
		2026	1000 бер./20,0 сум
		2027	1000 бер./20,0 сум
4.	Югары һәм урта китапханә белеме булган китапханә хезмәткәрләре саны арту (%)	2023	2%
		2024	2%
		2025	2%
		2026	2%
		2027	2%
5.	Мәдәни-мәгариф, тапып белү чаралары санын арттыру (бер.)/ мең сум.	2023	50 бер./50,0 сум.
		2024	55 бер./50,0 сум.
		2025	60 бер./60,0 сум.
		2026	65 бер./60,0 сум.
		2027	70 бер./70,0 сум.
6.	Китапханә чараларында катнашучылар өлешен арттыру (%.)	2023	3 %
		2024	3 %

		2025	3 %
		2026	3 %
		2027	3 %
7.	Китапханә фондларының, кешеләрнең һәм биналарның заманча системалары һәм куркынычсызлык чаралары белән жиһазландырылган китапханәләр өлеше (%) / мең сум.	2023	3%/ 100,0 сум.
		2024	3%/ 100,0 сум.
		2025	3%/ 100,0 сум.
		2026	3%/ 100,0 сум.
		2027	3% 100,0 сум.
8.	Китапханә жиһазларын ел саен яңартуны тәмин итү (мең сум)	2023	150,0 сум.
		2024	150,0 сум.
		2025	150,0 сум.
		2026	200,0 сум.
		2027	200,0 сум.
9.	Район китапханәләренең бердәм электрон каталогы күләмен тагын да арттыру (берәмлек)	2023	2000 бер.
		2024	2000 бер.
		2025	2000 бер.
		2026	2000 бер.
		2027	2000 бер.

Программаның икътисади һәм социаль эффективлыгын бәяләү

Программаны тормышка ашыруның төп социаль эффекты:

- үз эшендә мәгълүмати, агарту һәм мәдәни-ял функцияләрен берләштергән күпфункцияле учреждениеләр сыйфатында ҮКС китапханәләрен формалаштыру;
- халыкның барлык социаль төркемнәре өчен китапханәләрдән файдалану мөмкинлеген тәмин итү;
- китапханәләрнең заманча үсеше;
- китапханә кулланучыларына үз вакытында мәгълүмат бирү, аның алу ысулы-махсус оештырылган китапханә – мәгълүмат хезмәте, ә нәтижәсе-мәдәният дәрәжәсен күтәрү һәм халыкның мәдәни-ижтимагый тормышка жәлеп ителүе.

Программаның төп көтелгән нәтижеләре

- жәмәгать китапханәләре фондларын төрле мәгълүмат чараларында документлар белән тәэмин итү һәм фондларның сыйфат характеристикаларын яхшырту аша китапханә фондының оптималь моделен булдыру;
- фондларның яңарышын арттыру;
- ҮКС китапханәләренең жыелма электрон каталогы күләмен арттыру;
- китапханәләрнең мәгълүмат һәм белем бирү эшчәнлеген активлаштыру; укучыларга хезмәт күрсәтү юнәлешләрен һәм формаларын киңәйтү;
- электрон рәвештә күрсәтелә торган хезмәتلәр күләмен һәм төрләрен арттыру;
- югары һәм урта китапханә белеме булган китапханә хезмәткәрләре саны арту.

Татарстан Республикасы Алексеевск
муниципаль районы Башкарма
комитетының 30.12.2022 ел №584
карарына 2 нче кушымта

**«2023-2027 елларга Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль
районында китапханә эшен үстерү» муниципаль программасын гамәлгә
ашыру буенча оештыру комитеты составы**

Гайнуллин Олег Александрович	Алексеевск муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе, рәис
Хәмзина Елена Александровна	Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенен социаль мәсьәләләр буенча урынбасары, рәис урынбасары
Леденцов Олег Николаевич	Алексеевск муниципаль районы Финанс-бюджет палатасы рәисе рәис урынбасары (киләштерү буенча)
Турнина Татьяна Геннадьевна	Алексеевск муниципаль районы «Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» МБУ ның методик-библиография бүлеге мөдире сәркатип
Свистунова Алена Михайловна	Алексеевск муниципаль районы «Район мәдәният йорты» МБУнең директоры
Шәйхатгарова Рамилә Рафиковна	Алексеевск муниципаль районы «Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» МБУ директоры
Кладова Ольга Германовна	«Алексеевск муниципаль районының В.И.Абрамов исемдәге туган як музей» МБУнең директоры.
Таширова Людмила Анатольевна	1 нче филиал-Биләр авылы китапханәсе мөдире
Макарова Людмила Анатольевна	2 нче филиал-Биләр авылы балалар китапханәсенен эйдәп баручы китапханәчесе

Рыдаева Наталья Ивановна	3 нче филиал -Арбузов Баран авылы китапханәчесе
Счастлива Татьяна Александровна	4 нче филиал-«Красный Восток»авыл китапханәсенең әйдәп баручы китапханәчесе
Исаева Надежда Александровна	5нче филиал-Зур Полянка авылы китапханәсе китапханәчесе
Төхфиева Гөлүсә Шәрифулловна	6 нчы филиал-Зур Тигәнәле авыл китапханәсе мөдире
Жиһаншина Фәридә Әсхәтовна	7 нче филиал-Югары Татар Майнасы авылы китапханәсе китапханәчесе
Шәбәтдинов Илшат Рикович	8 нче филиал-Войкино авылы китапханәсе китапханәчесе
Базеева Елена Анатольевна	9 нчы филиал-Зирекле авылы китапханәсе китапханәчесе
Гурьянова Галина Егоровна	10 нчы филиал-Красный Баран авылы китапханәсе мөдире
Егорова Елена Анатольевна	11 нче филиал-Кыркүл авылы китапханәсе китапханәчесе
Типясева Людмила Леонидовна	12 нче филиал-Лебедино авылы китапханәсе китапханәчесе
Зимнякова Любовь Сергеевна	13 нче филиал-Лебяжье авылы китапханәсе китапханәчесе
Гельжинис Светлана Михайловна	14 нче филиал-Левашево авылы китапханәсе китапханәчесе
Никашова Оксана Вячеславовна	15 нче филиал-Кече Кызыл Яр авылы китапханәсе китапханәчесе
Шкильменская Ольга Михайловна	16 нче филиал-Масловка авылы китапханәсе китапханәчесе
Халитова Венера Рәстәмовна	17 нче филиал-Юеш Көрнәле авылы китапханәсе мөдире
Сибатова Диләрә	19 нчы филиал-Түбән Тигәнәле авылы

